

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiæ Doctoris Canonici Ecclesiæ
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitu Iucundissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. XVIII. Liceatne Laicis interdum, liberius indulgere conuiuuiis &
symposiis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

ret, te ei non adquieturum; atq; hic omnes excusa-
tionum artes impendito. Conare itidem, vt æquales
haustus euitentur, liberumq; fiat, cuilibet, quantum
voler, bibendi. Demùm, & ad illud sedulò omnes a-
nimi neruos, contento studio dirige, vt cum timore
Dei, iucundè tamen, & cibo & potu omnes fruan-
tur; atq; intra temperantiæ, limites illud Christi pro-
missum impleatur. *Vbi duo vel tres congregati fuerint* *Math. 18.*
in nomine meo, ibi ego in medio eorum sum. Postremò,
V. VI.
VII.
& hoc vnice agatur, vt si aut turpes, aut contra fa-
mam proximi, oriantur sermones, inductis aliis, ob-
literentur quasi, & sepeliantur. ad quod plurimum
seruiet, iuxta ea quæ deinceps dicentur, aut Mora-
les aliquas, aut sacras historias recensere, vel alios
recensentes audire; aut de re alia quapiam honesta,
familiarem verborum collationem instituire.

Quæ si à clerico obleruentur; poterit nonnun-
quam, sed rarius tamen, absq; peccati vllius metu,
ad amicorum conuiuia se conferre.

CAPVT XVIII.

*Liceatne aliquando Laicis liberius indulgere con-
uiuio & Symposio?*

Ratum est, nullum vnquam excessum, aut à no-
bis probatum aut probari posse. neq; hic, de
nobis, talem à quoquam, suspiciõne capi, volumus.
assertum hoc esto solùm. Cùm vt sapiens ait. *Vinum* *Ecl. 31.*
in iucunditatem creatum sit ab initio, ad iucunditatem
licite vsurpari posse, præsertim nostris à Germa-
nis, modò execrandam illam, ad æquales hau-
stus potandi consuetudinem, exterminari sinant.

Quare & Aulus Gellius author est, Platonem, tùm *L. 15. No 8.*
con. Attic. c. 2.

L. 1. & 2. de
legibus.

conuiuia probasse, si moderato sumptu, atq; impen-
sa tolerabili fiant, tūm etiam liberaliorem vini po-
tum admisisse, ita tamen, ne ad ebrietatem veniatur.
Nam ex modicis, inquit, honestisq; inter bibendū remif-
sionibus, refici integrariq; animos ad instauranda sobrietatis officia existimauit; reddiq; eos sensim lætiores, atq; ad intensiones, rursum capiendas, fieri habiliores. Et infra paulō. Congrediendum igitur censuit, & tanquam in acie quadam, cum voluptuariis rebus, cumq; ista vilitate comminus decernendum, vt aduersus eas, non fugisimus tuti, neq; abstinentia, sed vigore animi, & constanti presentia, moderatoq; vsu, temperantiam continentiamque tueamur, & calefacto simul, refotoq; animo, si quid in eo vel frigida tristitia, vel torpentis verecundia fuerit, diluamus. Et Socrates apud Xenophontem dixisse ad eundem sensum legitur. *Quin mihi quoq; placeat, o viri, vt bibatur; vinum enim animos rigans, tristitias & dolores, quemadmodum Mandragoras sopit, & hilaritatem, sicut oleum flammam excitat, plantarum quoq; exemplo, quæ temperato imbri & leni aura perflata, recte augetur & florent, ad frugemque perueniunt.*

Illud verò præsertim hic monendum, ne vino quisquam se ingurgitet, præter modum. Præclare *Florid. l. 3.* Lucius Apuleius, *Sapientis*, inquit, *vir*, super mensam celebre dictum est. *Prima cratera ad sitim pertinet; secunda ad hilaritatem; ad voluptatem tertia; quarta ad insaniam.* Et Anacharsis Scythæ mirabatur Græcorum morem, qui principio conuiuij paruis poculis utebantur; sedata verò siti, circa finem grandes amphoras, quod & nos germani facimus, epotarent. caussam rogatus admirationis, hanc edixit. *Quid mirer, vas ita plenum vt exundet, adhuc plus capere?* Qua-

Laërt. l. 7.
De vitæ
sest. Philo-
joph.

Quare bibendum quantum satis est ad hilaritatem; non quantum exuberat, ad Ebrietatem. Ad illam enim est vini creatura à Deo producta, non ad istam. In cuius rei evidens testimonium Eubulus Poëta Græcus, ita introducit Bacchum de seipso loquentem:

Bibere licet usque ad hilaritatem, non ulterius.

τρεῖς γὰρ μόνος κρατῆρας ἐγκεραννύω
 τοῖς ἐὺ φρονῶσι. τὸν μὲν ὑγιάνον ἕνα
 ὃν πρῶτον ἐκπίνουσι. τὸν δὲ δεύτερον
 ἔρωτ' ἠδ' οὐκ ἔστι. τὸν τρίτον δ' ὑπὸ
 ὄμειν πίνοντες οἱ σοῖοι κεκλημμένοι
 οἴκαδ' ἐβαδίζουσ'· ὃ δὲ τέταρτον ἔκετι
 ἡμέτερον ἔσ' ἄλλ' ὑβρῶν. ὃ δὲ πέμπτον βοῶν.
 ἔντ' ἔστι μανίας, ὡς ἐκβάλλει ποιεῖν.
 πολὺς γὰρ ἐν μικρῷ ἀγῶν χυθεῖς,
 ὑποσκελίζεται τὸν πεπωκότα.

*Tres solum ego calices viris prudentibus
 Infundo, sanitatis unum, quem ebibunt
 Primum: Est amoris et voluptatis dehinc:
 Infundo somni tertium; quem ut hauserint,
 Nomen qui habent sapientum, in ades illicò
 suas redibunt: Non enim quartus calix
 Noster, sed est protervia: clamoris est
 Quintus: Furoris sextus, et pugnas eiet.
 In paruum enim vas, quando largum infunditur,
 Supplantat ipsum sæpe potorem merum.*

Amplectendum tamen præsentaneum illud Epicteti monitum: *Inter epulandum considera, duos tibi vidio. excipiendos convivas, corpus et animam; tum quod omne in corpus collatum, statim rursus effluxurum sit, quod autem in animam, perpetuo servandum. Et alibi: Cuncta animal sunt Musicum; cochleæ verò mutæ; et hæc qui-*

Cc qui-

quidem humefari gaudent, illa verò calefcere; Rursum, has quidem vos elicit, eiusque gratia prodeunt; illas autem solus vigor excitat, & in ipso ille cantillant. Quamobrem si voles vir esse virtuose Musicus, & concinnus, cum tibi vino irrorata fuerit anima, tunc ipsam non fines egressam inquinari; sed cum in confectibus, à ratione fuerit accensa, tum vaticinari eam, & canere iustioracula inbebis.

Quibus obseruatis, intra honestatis, ac temperantiae limites continendo vini appetentiam, hilaritatem animi laxiorem, in conuiujs laicorum, nemo cordatus improbabat.

CAPVT XIX.

De luxu plurium ferculorum.

Meminerint velim primò delicatula ista Iouis cerebella, quæ tot ferculorum cupedijs exaturari demùm vix queunt, meminerint, inquam, illius verbi, quod Cicero verissimè protulit: *Paruo cultu natura contenta est, desiderijs omnia conduntur.* Et Boethius: *Paucis minimisq; natura contenta est, cuius satietatem, si velis superfluis vrgere, aut iniucundum quod ingesseris, fiet, aut noxium.* Et aliquibus interiectis: *Humanum genus in tota prima etate fuit sine carnibus, & delitijs varijs ciborum, & ideò mirandum est, quomodo voluptas tantum creuit, quæ à tanta parcitate inchoauit.* Conqueritur id Innocentius Papa tertius: *Initium vitæ hominis aqua & panis, & vestimentum cõtegens turpitudinem.* Nunc autem, gulosi nõ sufficiunt fructus arborum, non genera leguminum, non radices herbarum, non pisces maris, non bestia terre, non aues cæli; sed quæruntur pigmenta, comparantur aromata,

Natura paucis contenta. Tusc. quæst. lib. vlti. 2 De consolat.

Lib. 7. de contemptu mundi. ca. 17. Eccl. 29.

ca. 114.